Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ЧЕРВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 9, 1981 No. 107. VOL. LXXXVIII

В Ню Йорку помер св. п. отець ігумен д-р Володимир Ґавліч ЧСВВ, парох церкви св. Юра

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 7-го червня 1981 року, о год. 7:20 вечора, тут, у шпиталі св. Вікентія, помер на 67-му році життя св. п. ігумен Василіянського Чину о. д-р Володимир Ґавліч, парох церкви св. Юра і всіма люблений та шанований душпастир.

Св. п. о. д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ.

Перед своїм приїздом до З'єднаних Стейтів Америки в 1946 році св. п. о. В. Ґавліч сповняв функцію сотрудника церкви св. Варвари у Відні. Прибувши до цієї країни, він від початку виконував різні уряди при манастирі Отців Василіян у Глен Кові, Н. Й., і душпастирював при церкві св. Володимира в Гемстеді. Від 1950 до 1957 року о. д-р В. Ґавліч був назначений парохом катедри св. Миколая в Чікаґо, де він збудував нову цілоденну школу. В рр. 1957 1960 керівництво Василіянського Чину перенесло його знову до Відня на становище пароха церкви св. Варвари. Від 1960 до 1962 року він сповняв функцію директора місій. Від 1962 до 1970 р. працював св. п. Отець невтомно при парафії Непорочного Зачаття в Гемтремку, Мич., і був викладачем у середній українській школі. Від 1970 року аж до хвилини смерти св. п. д-р о. В. Ґавліч був парохом церкви св. Юра, де спричинився за підтримкою жертвенних парохіян до здвигнення величавого храму святого Юра.

Впродовж усіх цих років св. п. о. д-р В Ґавліч був керівником радіопередач Отців Василіян в Чікаґо, Детройті та Ню Йорку.

До Василіянського Чину молодий Володимир Ґавліч вступив в 1930 році в Крехові. Торжественні обіти зложив він 14-го січня 1936 року і був висвячений на священика Владикою Павлом Гойдичем, ЧСВВ, 21-го листопада 1940 року в Оломувці, Чехо-Словаччина. Відійшовши з цього світу, св. п. Парох і Ігумен залишив у жалобі сестру Теклю Заболотну в Бірках Великих на Тернопільщині, братів-монахів із свого Василіянського Чину, засмучених парафіян і велику українську громаду в ЗСА й інших країнах.

Похоронні обряди розпічнуться у вівторок, 9-го червня, о год. 7-ій вечора в церкві св. Юра; в середу, 10-го червня, будуть монаші похорони також о год. 7-ій вечора, а похорон з участю Владик: Митрополита Степана, Єпископа Василія і Єпископа Іннокентія, відбудеться в четвер, 11-го червня, о год. 9-ій рано. Вони розпічнуться жалібною Богослужбою з участю Митрополита і єпископів та відпровадженням тіла Спочилого Душпастиря на український католицький цвинтар св. Духа в Гемтонбурзі, Н. Й.

ПРЕЗИДЕНТ ПОГОДИВСЯ НА КОМПРОМІС У СПРАВІ ПОДАТКІВ

Вашінгтон. — Пропозиція президента Роналда Регена обнизити податки на 30 відсотків на протязі трьох років — кожного року по 10 відсотків — натрапляла на трудноші в Конгресі. Для усунення тих труднощів Президент погодився скоротити обнижувану суму з 30 на 25 відсотків на протязі трьох років. Цю свою пропозицію він подав на зустрічі з американськими конгресменами в четвер, 4-го червня.

Своєю компромісовою пропозицією Президент створив передумови для затвердження її Сенатом і Палатою Репрезентантів. Демократи противилися такій великій обнижці податку, як це первісно пропонував Президент, але після ревізії збоку Президента частина демократів приєдналася до тієї пропозиції й через те буде доволі голосів, щоб вона була прийнята. В заміну Президент пообіцяв зі свого боку не провадити передвиборчої кампанії проти тих демократів, які підтримали його проєкт закону. „Я не міг би дивитися вранці на своє лице в дзеркалі, коли б провадив кампанію проти когось, що допоміг мені в переведенні цього закону."

Компромісова пропозиція Президента скоротить в однаковій мірі обнижку персональних податків, як і підприємств. Обнижка розложена так, що від 1-го жовтня ц. р. вона буде на 5 відсотків, а від 1-го липня 1982 і 1983 по 10 відсотків.

В часі зустрічі з парляментаристами в Городі рож Білого Дому президент Реґен використав нагоду, щоб ще раз зя'сувати основні напрямні своєї господарської політики: „Ми слухаємо, що говорять громадяни, і ми діємо. Американський нарід задовго терпів економічно. Тепер ми хочемо йому сказати: допомога надходить. Ми ведемо господарку назад на здоровий шлях, з меншою інфляцією, з більшим господарським зростом та з ,Урядом, що мусітиме задоволитися тим, що є".

Інформацію про підготову компромісу і його недалеке проголошення Білий Дім тримав у таємниці аж до останнього моменту. Задержання таємниці на такий довгий час було чималим осягом, бо дотепер такі таємниці завжди протікали до відома засобів масової інформації та публічної опінії. Осягнення Президентом двопартійної коаліції загально вважають його великою перемогою.

Одначе в супереч вісткам про успіх Президента в створенні двопартійного бльоку, який підтримуватиме його податкові пропозиції, поширюються вістки, що цей бльок короткотривалий та що заки він буде мати змогу спільно винести рішення, він перестане існувати.

МЕХІКАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ПРИБУВ ДО ВАШІНҐТОНУ

Вашінгтон. — Президент Мехіко Хозе Льопез Портільйо прибув на дводенну візиту до Вашінгтону. В програмі його перебування є дві проблеми, які в однаковій мірі заторкують обидві країни. Це, з одного боку, з'ясування і вирівняння конфліктних справ між обидвома країнами, а з другого — розбудова господарської і іншої співпраці між цими двома сусідами, які під багатьма оглядами доповнюють себе.

Деякі конфліктні справи сягають давнього минулого, інші виникли тепер. З нових проблем одна із найважливіших — це урегулювання нелегального напливу сотень тисяч безробітних мехіканців до південних стейтів ЗСА в пошукуванні праці й прожитку. Дальшою спірною справою є відношення до різних країн Середньої Америки. Мехіко сприяє здебільшого лівим режимам. Особливо виразно виявляється це в справі Ель Сальвадору. Мехіко стало прибіжищем для всякого роду лівих політиків і недавніх лівих партизан, включно з комуністами, які намагалися скинути демократичну владу й перебрати керму країни; ЗСА підтримують уряд Сальвадору у його боротьбі з лівими політичними течіями й терористами та партизанами.

Одначе, не зважаючи на різні спірні справи, уряди обидвох країн намагаються поліпшити відносини між їхніми країнами та зміцнити співпрацю, бо це в їхньому очевидному інтересі. ЗСА заінтересовані, в першу чергу, нафтовою ропою з Мехіко, деякими сирівцями та харчовими продуктами. Мехіко потребує американських промислових виробів і досвіду в розбудові власного промислу.

Президент Реґен вже виявив, зі свого боку, велику увагу до Мехіко й підкреслив бажання не лише нав'язати добросусідські відносини, але поширювати співпрацю обидвох країн. Він ще коротко перед своєю інавгурацією відвідав Мехіко й відбув розмову з президентом країни та з різними керівними особами. Одначе, з боку Мехіко не завжди є подібна взаємність. Навпаки, дуже часто Мехіко тенденційно підкреслює розходження, як, наприклад, у випадку Куби. Мехіканський уряд і особисто президент при кожній нагоді підкреслюють свою приязнь до Кастро та до його режиму, який є звичайною комуністичною диктатурою

Згідно з обопільною опінією, між обидвома країнами є стільки справ, що, крім амбасад і консульств, мусять відбуватися часті зустрічі і теперішня зустріч є однією з перших ланок у тому ланцюзі.

ЗАПОВІДЖЕНА ЗМІНА в поставі незалежних демократів у Західньому Берліні стала дійсністю. Представники незалежних демократів заявили, що перестають підтримувати соціялістичного кандидата у виборі президента Берліна, а голосуватимуть за християнськодемократичного кандидата. Соціялісти, які керували Західнім Берліном від 1954 року, після останніх виборів перестали бути найсильнішою партією. Християнські демократи здобули перше місце. Але й вони не мають абсолютної більшости, й тому їм треба підтримки інших фракцій. Незалежні демократи дотепер були в постійній коаліції з соціялістами так само, як і в уряді Західньої Німеччини. Одначе тепер вони з тієї коаліції у Берліні вийшли, через що дехто сподівається, що в недалекому майбутньому прийде до упадку коаліційного уряду в Бонні, який очолює канцлер Гельмут Шмідт.

В ПІВДЕННОАФРИКАНСЬКІЙ республіці поліція загострила акцію проти вуличних і взагалі публічних виступів противників апартіду. В Йоганнесбургу студенти знову почали організувати маніфестації. Цим разом поліція інтервенювала негайно й ужила сили для розігнання тих маніфестацій. Кидаючи між студентів газові ґранати, поліція легко поранила деяких студентів. Так само вона заатакувала студентів важкими гумовими палицями. Після розігнання демонстрантів команда поліції заявила, що на майбутнє вона не толеруватиме таких виступів й переводитиме арешти.

Вийшла книжка про 35 років ОУЖ у Німеччині

Мюнхен, Західня Німеччина. — Відзначаючи 35-річчя організації (1945 1980), Об'єднання Українських Жінок у Німеччині, ще минулого року видало ювілейну книжку, в Редакційній Колегії якої працювали такі особи, як: Дарія Ребет голова, Осип Демчук, Ірина Козак, Валентина Терещук та Ольга Штайнер члени.

У книжці, зміст якої переплітаний безлічно світлин, увидатнюється перекрій праці цієї організації та її імпозантний вклад у життя і ріст української громади в Західній Німеччині.

До цього видання написали статті такі автори, як: І. Павликовська „Об'єднання Українських Жінок у Німеччині (1945-1950)", Д. Ребет „Роки занепаду і відбудови (1950-1958)" та „Узмагання за закріплення і розширення організації" (1958-1966), В. Терещук „Шляхом традицій і нових починань (1966-1969)", О. Штайнер „Еміґраційні будні і нескорена Батьківщина (1969-1979)", І. Козак „Суботні школи і садки в Мюнхені".

В Америці

СПЕЦІЯЛЬНА КОМІСІЯ, яка досліджує вбивства негритянських юнаків в Атланті, Джорджія, службовці Федерального Бюра Інвестигацій (ФБІ) і місцева поліція думали, що вони вже попали на слід вбивника, але опісля показалось, що заарештований поліцією Вейн В. Вілліямс, 23-річний негритянин, заперечив висунені проти нього закиди і обвинуватив поліцію і пресу в особистій образі. Якщо поліція не докаже йому тепер вини, — кажуть спостеріґачі, — то хто знає чи справа не опиниться в суді. Поліція держала Вілліямса через ніч і службовці ФБІ вели допити, щоб встановити де він придбав описуваний раніше свідками автомобіль. Крім того службовці ФБІ перевірили інші речі, а багато предметів тимчасово перевезли до спеціяльної поліційної лабораторії, для переведення аналізи. Вілліямс жалувався кореспондентам після звільнення, що службовці ФБІ погрожували йому і заявили, що вже недалекий той час коли вони зможуть повністю розв'язати справу вбивства в Атланті.

КОМІСІЯ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ запропонувала Конгресові надати громадянство З'єднаних Стейтів Америки Раулеві Валленберґові, громадянинові Швеції, який під час Другої світової війни врятував на Мадярщині біля 100,000 мадярських жидів. Внескодавці надання цього гонору для Валленберга, який, до речі, пропав зараз після приходу совєтських військ на Мадярщину і арешту його військовою поліцією, правдоподібно живе ще й досі в одному із совєтських концентраційних таборів. Надання йому американського громадянства, кажуть прихильники Валленберга, дасть можливість Урядові ЗСА леґально розпочати розшук за ним і спровадження його до Америки. Валленберґ перепачковував шведські пашпорти до Мадярщини, вручав їх жидам і таким способом рятував їх від загибелі в численних німецьких концтаборах смерти.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН погодився взяти участь у конференції індустріяльно розвинених країн, яка тим разом відбуватиметься у Мехіко цієї осені з участю представників з 21-ої країни. Президент Мехіко Хозе Льопез Портільйо зустрінеться з президентом Реґеном у Вашінґтоні незабаром і при цій нагоді передасть йому особисто запрошення до участи в згаданій конференції. Спочатку у Вашінґтонських кругах кружляли поголоски, що Реґен не братиме участи в цій конференції, якщо Портільйо не відтягне свого запрошення для диктатора Куби Фіделя Кастра, який, як відомо, є тепер президентом руху країн так званого третього світу. Парадоксом в цьому русі є якраз Кастро і Куба взагалі, військa якої знаходяться в багатьох країнах Африки і яка є експортером революції в Південній Америці. З мехіканських джерел відомоп, що Кастро не був запрошений до участи в цій конференції і може тому президент Реґен погодився брати участь.

СЕНАТОР Джессі Гелмс, республіканець з Північної Каролайни, злагіднив свою опозицію до номінації Честера А. Кракера на заступника державного секретаря для справ африканських проблем і про це він повідомив лідера республіканської більшости в Сенаті сенатора Говарда Бейкера, який заповів, що Сенат в скорому часі голосуватиме над цією кандидатурою. Сенатор Гелмс довго опонував до номінації Кракера вважаючи, що він в минулому не підтримував політики уряду Південної Африки.

У світі

У ВАШІНҐТОНІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ зміни військової політики супроти Китаю. Дотепер ЗСА вистерігалися продавати поважнішу кількість зброї КНР, а якщо продавали, то тільки зброю оборонного характеру. Так само ЗСА вистерігалися продавати Китаєві вироби воєнної технології. Наприклад, Вашінґтон не давав дозволу на вивіз до Китаю таких летунських моторів, які можуть бути вжиті в воєнних літаках. Олначе ситуація змінюється, бо совєтська загроза зростає і протиамериканські заходи Москви прибирають на силі. З огляду на потреби охорони, Уряд президента Реґена модифікує свою політику у відношенні до КНР. Амбасадор КНР у Вашінґтоні на протязі двох днів минулого тижня приймав у себе різних американських діячів й обговорював з ними потреби оборони Китаю й дозброєння китайських військ. Ці розмови підготовили ґрунт для відвідин Пекіну державним секретарем Александром Гейґом, які відбудуться ще цього місяця. Китайські чинники вже раніше заявили, що вони домагаються від Вашінґтону таких мілітарних відносин, як ЗСА мають із Єгиптом. У часі розмов із китайським амбасадором устійнено, що остаточно ті питання будуть вирішені під час поїздки секретаря оборони Каспара Вайнберґера до Пекіну, або в часі перебування прем'єра КНР Джао Зіянґ у Вашінґтоні незабаром.

ПОВОРОТ АМЕРИКАНСЬКОГО літаконосця Мідвей до його морської бази в Йокосука, Японія, викликав протести з боку лівих студентів. Одначе заповіджені 100,000 демонстрантів не появилися, прибуло їх тільки декілька тисяч. Одначе, демонстранти заповіли, що на тому не кінець. Головним закидом демонстрантів і частини японської публіки є те, що на літаконосцеві Мідвей мала б бути атомова зброя. Напруження, яке з того приводу було помітне серед японської громадськости, помітно зменшується. Ілюстрацією до цього є виступ посадника міста Йокосука, в порті якого є американська база. Посадник Казуо Йокояма заперечив нібито він вимагав ліквідації американської морської бази в Йокосука. Він пояснив, що він тільки пропонував, щоб відсунути на короткий час поворот літаконосця Мідвей для заспокоєння публічної опінії.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОН вже два рази підряд винесла рішення про визнання попереднього режиму в Камбоджі й невизнання режиму Генґа Самріна, який наставило в'єтнамське військо, що окупує Камбоджу. Останньо постала небезпека зміни тієї постави. З кіл південносхідніх азійських дипломатів повідомлено, що між ними вирішено запросити Самріна до ОН з метою вислухати його становище. Дотепер генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм відмовився запросити Самріна до ОН саме через те, що його уряд не визнаний органами й більшістю народів — членів ОН. Запрошення Самріна може стати початком зміни попередньої постави й нової децизії ОН. Цієї нової децизії домагаються деякі ліві країни, а в першу чергу, Москва і її сателіти.

У БАНҐЛЯДЕШІ після невдачі мілітарної револьти наступив спокій. Тимчасовий президент, який обняв урядування після вбивства президента Зія Рашмана, потвердив, що ще цього року відбудуться вибори нового президента і це спричиниться до повної нормалізації країни.

Танцювальний дует — Н. Мартинюк і К. МекАдамс

Нуся Мартинюк і Картер МекАдамс

Ню Йорк, Н. Й. — Сольовий танець — „Малі зміни", оснований на мотивах українських народних танців, буде включений у танцювальний концерт, у якому виступлять Нуся Мартинюк і її муж Картер МекАдамс, тут в Американському Ляборатарійному Театрі, при 219 Захід, 19-ій вулиці, від четверга до неділі, 25, 26 та 27-го червня ц.р., в год. 8-ій вечора, а в неділю, 28-го червня, в 3-ій год. по полудні.

Програма включатиме також прем'єру дуету, випрацьованого спільно з Освальдом Родріґезом, директором Елленс Стюарт'с Ля Мама Експериментального Театру. Виконавці в цьому танку відображають ігри різних потвор і сни про небезпеки — фантазії, якими залюбки сповняється дорослий та дитячий світи.

У танцювальному концерті можна буде побачити також дует — „Швидкий танець" — 'Ґудбай'" та інші.

У танку „Паттернсет", що його скомпонував і виконував Ед Діелльо (1980), до згадуваної уже пари танцюристів прилучається також ще інші виконавці.

У танцювальному концерті можна буде теж побачити дует „Швидкий танець — 'Ґудбай'" і прем'єру сольо та дуету обидвох танцюристів — Н. Мартинюк і МекАдамса; обидва танці скомпонував і виконував уже Андре Грібо, ґрадуант школи „Джуліярд".

Про виступи танцюристки Н. Мартинюк так писала у „Танцювальному журналі" Лінда Смол: „Вона є... динамо, яке збуджує переконання до її власної праці та інших..."

Обидвоє танцюристів належать до Танцювального Театру Ніколяйс. І як уже згадувано в репортажі „Українка з Олифанту" („Свобода", ч. 37, 26-го лютого ц.р.) — за артистами — покінчені студії у танцювальних школах, велика праця та виступи на різних естрадах Америки і Европи.

Квитки в ціні 4-ох долярів можна набути, зателефонувавши на число: (212) 924-0077.

Кобзарська Школа виступить з концеворічним концертом

Джерзі Сиіті, Н.Дж. (Л.В.) — Шкільний рік по всіх учбових закладах наближається до кінця і до часу, коли дається звіт про проблену працю. У випадку ж мистецьких колективів, ансамблів і шкіл — це час, коли перед слухачем-глядачем є нагода й обов'язок продемонструвати досягнення, які здобуто протягом річного навчання, мистецького росту та вдосконалення.

Ось якраз минає рік від минулорічного попису — „Весняного Концерту" відомої і любленої в Ню Йорку й околиці Школи Кобзарського Мистецтва, яка існує тут вже спорих пару років, від 1973 року починаючи, і яку вже другий рік веде з посвятою й молодечим запалом маестро Юліян Китастий, талановитий паросток великої і славної „кобзарської династії" Китастих. Всі, хто був свідком появи у воєнний час у Німеччині Капелі Бандуристів у 40-их роках, пригадують напевно собі підлітка-бандуриста Петруся Китастого, що чарував українців на чужині своєю гарною грою на бандурі. Тож Юліян є сином того молоденького тоді Петруся і внуком стриєчним леґендарного вже за життя Григорія Китастого, керівника Української Капелі Бандуристів ім. Шевченка.

Школа Кобзарського Мистецтва за ці два роки в дечому перебудувалася, коли порівнювати її з ШКМ, яку вів о. Сергій Кіндзєрявий-Пастухів. Хоч ШКМ мала дуже великі успіхи в усіх ділянках, які хотів охоплювати отець-кобзар, бандуристи тільки грали, тобто творили собою перш усього інструментальну музичну одиницю. Відколи ж молодий, 22-річний, Юліян Китастий перебрав провід ШКМ, він намагається і дуже успішно повернути спів Школі, „ісповідуючи" ту віру, що кобза-бандура в руках кобзаря-бандуриста повинна не тільки чарівливо звучати під віртуозними порухами пальців, а також бути супроводом для надхненного співу. Не тільки бо музичний звук, але і звук українського поетичного слова повинен царити над завороженою залею слухачів, як у давнину, коли сліпі українські барди, граючи й співаючи, зберігали історичну пам'ять про колишню славу України, нагадуючи нам „Що ми?... Яких батьків? Чиї сини?"...

Школа Кобзарського Мистецтва

І ось надходить неділя, 14-го червня, коли в залі Стайвезант середньої школи в Ню Йорку, на 15-ій вулиці, відбудеться попис — Весняний Концерт Школи Кобзарського Мистецтва, з усіма її філіями, о 4-ій годині по полудні, з безсмертним твором геніяльного Леонтовича „Потоп" у програмі. Про цю раз-у-рік-подію і прийшов поінформувати редакцію „Свободи" і „Українського Тижневика" маестро Ю. Китастий у товаристві мґр Богданни Волянської, мистецького керівника молодечого вокально-музичного Ансамблю „Промінь" з Ню Йорку, що цього року гостинно виступить з ШКМ у Весняному Концерті. Гасло цього Весняного Концерту — Лицем до молоді!

Справді бо: ШКМ об'єднує в собі дітей і молодь в межах віку від 8-ми років до 24-ох. А „Промінь" має в своєму складі молодь у віці від 18-ти до теж 24-ох років. І вік і осідок обох мистецьких груп (Ню Йорк) і найголовніше — спільна музична філософія Шевченківського зразка об'єднує цих усіх молодих людей, з вимовним уточненням — нема нічого кращого над українську народну пісню — думу, що не вмре, не загине...

Молоді гості редакції оповіли дещо з своєї праці, заохочуючи — прийдіть і послухайте нас — українських дітей і молодь, які замість марнувати час дозвілля на сумнівної якости активність, що звичайно захоплює місто, просиджують над рідним інструментом довгі години, або проводять ці години на серйозних пробах, де шліфується кожний тон, кожний склад

(Продовження на ст. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

А що робити з лівими терористами?

Газета тижневик „Українські Вісті", редактором якої є Леон Толопко і яка нібито є трибуною так званої „прогресивної" еміграції згуртованої в Лізі Американських Українців, надрукувала у числі з 28-го травня ц.р. довшу редакційну статтю на тему: „Покласти край теророві правих елементів!" Очевидно, як можна було сподіватися, газета всю вину, всі злочини, поповнені міжнародним терористичним рухом, всі замахи включно зі замахом на життя президента Роналда Реґена і Папи Івана Павла II приписала „правим" терористам, „які були виконані нацистами й іншими правими елементами".

Під нацистів ця газета підтягнула Джана Гінклі, виконавця атентату на Президента З'єднаних Стейтів Америки і Магмета Алі Аджу, який намагався вбити голову Католицької Церкви Папу Івана Павла II. У висліді загальних міркувань, які зробили редактори газети на тлі цих двох згаданих атентатів виходить, що тут винуваті тільки „праві", а „людці, які стараються своїми балачками про так званий 'міжнародний тероризм' кидати болотом на Радянський Союз, повинні тверезо подумати й звернути всю увагу і всі сили на те, щоб стримати зріст таких організацій, як Ку-клакс-клан і неонацистські і неофашистські організації". При цій нагоді редактори кинули грудку болота „на слугів фашизму" українських поліцаїв, які, — як пишуть автори статті, — „продали себе Німеччині і ЗША". „Сьогодні є ще час, — з підкресленням закінчують свою статтю „Українські Вісті", — щоб боротися проти цих чорних сил! Завтра може бути запізно!"

Нема де правди діти. З міжнародним тероризмом, сучасним боляком на організмі народів світу, треба рішуче боротися. Але автори не доказали усієї правди до кінця, а головно не розкрили перед читачами, що робити з лівими терористами, число яких значно перевищує правих і за плечима яких стоять „всемогущая" Москва і її сателіти, які постачають для них зброю, виряд і вишкіл. У роках 1961-64 на Кубі тільки діяли десятки вишкільних таборів для терористів, провідником яких був полковник КҐБ Вадим Кочерґін. Уряд СССР зокрема опікувався Палестинською Визвольною Організацією. Американський автор Клер Стерлінґ, про якого згадує у своїй вичерпній статті п. з. „За кулісами атентату на Папу Івана Павла II" ред. Іван Смолій у „Народній Волі" з 28-го травня, подає, між іншим, що в 1977 році в країнах совєтського бльоку функціонувало аж 50 вишкільних осередків для терористів, з чого 40 на території Совєтського Союзу, а решта в Східній Німеччині, Чехо-Словаччині, Мадярщині, Болгарії й інших країнах. Навіть сам Андрей Ґромико, міністер закордонних справ СССР, перебуваючи в Еспанії обіцяв тамошньому урядові втихомирити баскійських терористів у заміну за те, якщо Еспанія відмовиться від приступлення до Північно-Атлантійського Союзу (НАТО). Після цього речники еспанського уряду, а пізніше також президент Роналд Реґен і державний секретар Александер Ґейґ вказали на Москву, як на джерело світового тероризму. Про ці та багато інших справ, зокрема тісно пов'язаних з терористичною діяльністю червоних терористів в Італії і Скандинавських країнах, ні словом не згадують автори статті у згаданій нами газеті так, якби вони не існували і не становили проблеми число один у сьогоднішньому світі.

Очевидно, стріли на площі св. Петра в Римі 13-го травня ц. р., з наміром вбити голову Католицької Церкви Папу Івана Павла II є глибокою трагедією і кризою сьогоднішнього світу, яка вимагає застанови і головно започаткування рішучої боротьби з міжнародним тероризмом, але не тільки з правим, чи профашистським, як кажуть „Українські Вісті", але також з лівим, який являється більшим злом для людства, бо він є інструментом червоно-фашистських диктатур, які використовують його для своїх імперіялістичних і підривних цілей. Міжнародних терористів вишколюють, як вже було згадано, майстри того діла комуно-московські каґебісти під протекторатом легальних комуністичних урядів.

Тому треба погодитись з думкою багатьох американських політичних діячів, що боротьба з будь-яким тероризмом є тепер на часі і йому треба протиставитись всякими доступними засобами.

ДЖЕЙМС ДЖЕЙ ФЛОРІО, демократ і Томас Г. Кейн, республіканець, перемогли у передвиборах в стейті Ню Джерзі і в листопаді змагатимуться за губернаторське становище. Як відомо, у передвиборах, як ніколи досі, брало участь 21 кандидатів — 13 демократів і 8 республіканців. Ці передвибори вперше фінансувалися публічними фондами у висоті 10 мільйонів долярів. Деякі кандидати — серед них мільйонер Кейн — відмовились вживати публічні фонди.

Іван Кедрин

НАЦІОНАЛІЗМ — ТВОРЧА ЧИ РУЙНУЮЧА СИЛА?

На тему націоналізму існує уже ціла різномовна література і вона добре годиться для докторської дисертації. Існують теж різні дефініції, що таке націоналізм, залежно від світогляду тих, хто таку дефініцію формулює. Щоб у короткій газетній статті навести найбільш, на нашу думку правильну дефініцію, зацитуймо її з популярної, для широкого читача призначеної „Великої Енциклопедії Рідерс Дайджест": „Відданість, часто шовіністична власному народові та його політичним і економічним інтересам або аспіраціям, соціяльним і культурним традиціям і т.п. Віра або доктрина, що у світі народів — добробут найкраще забезпечений радше у власній аніж колективній або кооперативні дії, — протилежність інтернаціоналізмові. Бажання або рух мати власну державність".

Здається, що така дефініція дуже підходить саме нам, українцям, які не мають своєї ні від кого незалежної держави. Тому, наш український націоналізм сягає своїм корінням до того руху, чи тієї вихідної точки в історії української політичної думки, коли прийнялася „доктрина", а простіше — національне усвідомлення — що найкраща запорука політичного, господарського і культурного розвитку — у рідній, ні від кого незалежній державі. Як уже не раз була нагода зазначувати, історію української політичної думки можна розпочинати від різних періодів історії України: від початку зв'язків України з Візантією за княжого періоду, — від різних подій з того княжого періоду, — від заснування Січі і періоду Козаччини, від історичної Гетьманщини. Але новітня українська політична думка безумовне базована на „Заповіті" Шевченка і тому Куліш незадарма назвав Шевченка над його свіжою могилою „пробудником української нації".

Поняття націоналізму цілком інше у народів із давньою власною державністю та у народів бездержавних. Не можна, наприклад, порівнювати історію української політичної думки з історією політичної думки англійців, які вже у 1215 році дістали „Хартію прав" що становить основу їхнього державного ладу, по нинішній день ураз доповнювану щораз новими законами. Не можна порівнювати американського націоналізму з часу, коли тут була ще панівною теорія „перетоплюючого казана", яка сьогодні вже для самих американців (як не всіх, то для більшости їх культурної і політичної еліти) анахронічна, бо заступила її теорія і практика багатокультурности, у Канаді схоплена навіть окремими законами. Найяскравішим прикладом для існування різних форм націоналізму, буде, мабуть, вказівка на націоналізм іранських визнавців аятолли Хомейні та націоналізму американського, опертого на писаннях Пейна, Гамілтона, Френклина, Вашінгтона. Большевики дивляться на націоналізм, як на свого найбільшого ворога - як на ідеологічно-політичну течію, не тільки протилежну до інтернаціоналізму, але й ворожу совєтському режимові.

Протє нам і всьому тямущому світові відомо, що націоналізм сучасних кремлівських володарів є московським націоналізмом, який змагає до створення „одного радянського народу" з російською мовою і культурою і що це власне — як сказано у наведеній на вступі дефініції — „шовіністична відданість інтересам московського народу, яка за царату довела до викування політичної доктрини" щоб усі слов'янські ріки зіллялися в одному російському морі.

Ми, українці, болюче відчули на собі практику і польського і московського націоналізмів і відчуваємо по нинішній день. У практиці ті державні народи поставили в основу своєї національної політики принцип національної асиміляції, яка доводить до нищення української мови і культури, до біологічного винищування народу, званого у наших часах геноцидом. І ми відчули на собі жорстокість німецького націоналізму, як його зформулював Адольф Гітлер у своєму „Майн Кампф", де німецьку націю утотожнив з цілою нордійською расою, як вищою понад усі інші раси з місією фізично винищити ті нижчі раси — у найпершу міру жидів і циганів, а далі — слов'ян, з них у найпершу міру українців (панування Еріха Коха в Україні).

Отож, як бачимо, націоналізм може бути творчою і рушійною силою, але й руйнуючою силою. Не тільки супроти інших, проти яких звертає своє вістря, але й для себе самого, бо те вістря звертається проти непримирливого і вбивчого націоналізму, який стягнув нещастя на німецький й італійський народи, стягає нещастя на перський нарід в Ірані і невідхильно доведе до катастрофи російсько-большевицької імперії, яка просто не всилі здійснити політичні цілі свого націоналізму, що ним пройнятий большевицький імперіялізм.

Націоналізм недержавного народу — це відданість ідеї власної державности. Це свідомість, що повноту політичних, культурних і господарських прав можна осягнути тільки у рідній незалежній державі. Тому націоналізм недержавного народу, такого як український, тотожний із патріотизмом, що ним є любов рідної батьківщини, але любов активна, може навіть динамічна, а не пасивна, просвітянська. Тому, як не існує монополю на патріотизм, так і не існує монополю на націоналізм. Українським націоналістом є той, хто формально належить до партії (середовища) з націоналістичною назвою, тільки той патріот, який словами і ділами доказує, що він державник і прагне тієї держави. Націоналізм — це жива ідеологічна течія. І як усе, що живе, мусить іти з духом часу, мусить дотримувати кроку поступові, бо все те, що стоїть на місці, насправді завертає назад, стає назадницьким.

Український націоналізм часу тріюмфального в'їзду Богдана Хмельницького до Києва, коли він вперше заговорив про потребу самостійної української держави, і націоналізм Івана Мазепи та післямазепинської еміграції Орлика, і націоналізм Шевченка та націоналізм Міхновського, кожний з тих націоналізмів спирався

(Закінчення на стор. 4)

Оксана Соловей

ЩЕ ПРО „ЧОРНУ ПАНТЕРУ" І В. ВИННИЧЕНКА

Стаття Марти Тарнавської, п. з. „Чорна пантера і плями на совісті", що появилася у „Свободі" в числі 74-ім, 18-го квітня ц.р., спонукала мене зілюструвати кілька образків минулого, пов'язаних із іменем В. Винниченка.

Серед знайомих моїх батьків був таємничий чоловік, котрого пригадую малощо не з колиски. Заходив він часто, а, коли з'являвся, йому щиро раділи. Дорослі зверталися до нього не інакше як Пантера або Пантерочка, справжнього його імени ніколи не називалося. На докучливі випитування мама незмінно відповідала: „Бачила, який він чорний? Колись у театрі грали Винниченкову п'єсу „Чорна пантера і білий ведмідь", відтоді його так і прозвали". В театрі я вже побувала („Кіт у чоботях"), про Винниченка не раз і не два чула (причаїшся за канапою і прислухаєшся до розмови поки не випровадять), проте материне пояснення таємниці не розвіювало. Зате і Винниченко і „Чорна пантера" полонили уяву, вабили, стали невід'ємною часткою незбагненного дивного світу дорослих.

Багато років пізніше відкрилося, що в період визвольних змагань чорний, як смоль, чоловік командував антибольшевицьким загоном десь у лісах. А в тридцяті роки приїздила в Харків його дружина, спинялася в нас, оббивала пороги НКВД. Даремно, Пантерочка зник безслідно.

У молодших клясах школи (зразкова 18-та) про Винниченка згадували, його оповідання були в хрестоматіях. Кінотеатри показували фільм „Хведько-халамидник". Письменник як письменник. Раптом наче буря знялася: загуло-зашуміло — „Соняшна машина"! Хто б не зайшов, з ким би не зустрілися, мова неодмінно сходила на новий Винниченків твір. Господи, яку заздрість викликали ті балачки! Читати я читала вільно, але ж і дорости було треба.

Дядька Сергія арештували 1928 року: громили Цукросоюз. Мама носила передачі на Холодну Гору, вистоювала черги, зашивала в рубчик хусточки клаптик паперу, дрібно списаний характерним татовим почерком: дати знати, що на волі. Проходило. І неприховане листування з дядьком було жваве. Одного разу попросив Сергій, щоб передали йому у в'язницю „Соняшну машину", бо він про неї стільки наслухався, що хоче сам прочитати. Мати понесла. І, уявіть собі, прийняли. Тільки назад повернулося не три книжки, а лише дві, перша частина десь загубилася.

Поки дядько відбував термін ув'язнення на Соловках, застрелився Хвильовий, застрелився Скрипник, Винниченко перестав існувати в шкільних програмах, його твори зникли з бібліотек, взагалі про нього краще було не згадувати вголос.

Лютував голод. Дорога до школи подовшала, ледве доплентаєш. Тоскно, страшно, нудно. Не находиш, чим себе розважити. Від обов'язкового чтива верне душу. Якщо б щось незвичайне, захоплююче, то може б хоч крихту відлягло. Он стоїть на полиці „Соняшна машина", та як її читати зсередини? Ворушиться й ворушиться хробачок бажання.

У той страшний рік викладала в нас українську літературу Марія Григорівна Стратієнко. Одного разу, вибравши слушну хвилину, коли учні розійшлися після лекції, я запитала її, чи не позичила б вона мені першу частину роману. Я ніскільки не сумнівалася, що вона його має. Враховуючи обставини, таке прохання скидалося на провокацію. Вчителька вдивлялась на мене важким поглядом смертельно стомленої людини. І знітилася.

— Добре, принесу.

І досі пригадую чепурну темносиню оправу її книжки. Наші були неоправлені.

(Закінчення на стор. 4)

З ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ

Уряд і парлямент Західньої Німеччини приготовляються до боротьби за новий бюджет. Цьогорічний бюджет приніс 14,55 більйона долярів дефіциту. Уряд плянує у новому бюджеті дефіцит на 11,2 більйона долярів. Одначе неофіційні обрахування уже тепер підносять цифру дефіциту до 18 більйонів, а дехто припускає, що та цифра буде ще вищою. Петер Ґльоц, заступник керівника соціялдемократичної партії у парляменті, попередив, що боротьба за бюджет буде гостра й може принести різні несподіванки. Інфляція, зростаюче безробіття, обниження господарської динаміки, зростаючі видатки на оборонні потреби, вкінці той же дефіцит бюджету викликують поважні застереження серед суспільства та серед членів парляменту. Німці не схвалюють „життя понад стан", постійного заборговування країни, зросту непередбачених видатків. Їхню поставу найповніше й найвірніше відбив міністер Християн Дальґрюен із партії Вільних демократів: „Ми всі живемо понад стан. І з цього є тільки один вихід. Ми мусимо обнизити видатки".

Уже давно заповіджено вихід японської конкуренції на міжнародний ринок компюторів. Багато даних указують на те, що це вже незадовго станеться, або може й стається саме тепер на наших очах. Велике японське виробництво компюторів Фуджітсу Лтд повідомило, що воно випускає на ринок дві моделі компюторів, які двома найважливішими елементами, тобто швидкістю й спосібністю запам'ятувати дані, побивають усі дотеперішні моделі. Якщо це відповідає правді, а дотепер японські фірми, а зокрема Фуджітсу Лтд ніколи не подавала неперевірених інформацій, тоді ми маємо початок заповідженого наступу. Згідно з тими інформаціями, новий модель компютора M382 має двічі більшу спосібність запам'ятування й маґазинування інформацій — 129 мільйонів знаків, як найбільший дотепер компютор. M380 менший модель того самого типу. Кільки такий компютор коштуватиме — не подано. Але подано кошти винайму: M380 буде коштувати 200,000 долярів на місяць, а M382 — подвійно. Швидкість обидвох моделів 2,7 разів швидша, як усіх інших моделів.

Американська нафтова фірма Ситіс Сервіс разом з Ричфілд фірмою і Тексако розпочинають розшуки на велику скалю за нафтовими полями в Сомалії, Кенії та їхніх прибережних просторах. Згідно з дотеперішніми дослідами терени ці заповідаються дуже надійно й у них повинні бути відкриті великі нафтові поля.

В автомобільній промисловості ЗСА наростає великий конфлікт між юніями і працедавцями, який може мати вагомі наслідки для майбутнього цілого американського промислу. Після того, як робітники й юнії погодилися на поважні фінансові уступки фірми Крайслер, щоб її урятувати від повного банкрутства і евентуально ліквідації, дві дальші, значно більші як Крайслер, автомобільні фірми, тобто Дженерал Моторс і Форд заявили, що вони не витримають світової конкуренції авт інших продукцій, зокрема японської, якщо не прийде до обниження заробітні платні робітникам. Заробітні платні робітників в автомобільному промислі стали своєрідним скандалом в американському господарському житті. Пересічно робітник отримує в промислі 10 долярів (заробітна платня й усі інші користі), а в автомобільній промисловості майже 20. А він аж ніяк не дає продукції вдвоє більшої, як інші робітники. Фірми, які вимагають обнижки заробітних платень в автомобільній промисловості вказують на те, що японський робітник у тій же самій промисловості заробляє коло 11 долярів і дає вищу й кращу продукцію. Керівники автомобільних фірм кажуть, що в такій ситуації їм неможливо відбити втрачене становище.

Мехіко обнизило на чотири доляри ціни на свою ропу тобто з 38 на 34. Одначе є ще країни продуценти ропи, які домагаються 40 долярів, а на останній конференції ОПЕК у Женеві домагалися загальної, для всіх продуцентів, обов'язуючої підвишки. Делеґації Савдійської Арабії, яка продукує майже половину всієї ропи ОПЕК-у з трудом удалося стримати цю вимогу. А тепер згідно з передбачуваннями приходять час не на підвишку, а на знижку. Ринок бо щораз більше переповнений ропою, на яку немає відборців. З одного боку зростає консервація й енергетичні ощаджування, а з другого — пошуки за нафтою відкривають щораз новіші поля, які швидко починають продукувати ропу. Мехіко перше обнизило ціну без труду, бо воно не входить у склад ОПЕК-у, хоч здебільшого пристосовується до його рішень.

Пекін заключив нову позичкову умову з ЗСА. Йдеться про невелику суму 75 мільйонів долярів, яку мають повністю ужити на закуп улаштування для електростанцій та модерної технології. Після зміни китайської господарської політики китайці стараються купувати за кордоном не цілі фабрики й заводи, а тільки машинерію й улаштування, яких вони в себе випродукувати не можуть.

Петро Балей

ДЕЩО ПРО ДЕМОКРАТИЧНИЙ РИТУАЛ БЕЗ ПОЛІТИЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТИ

III

На тему — хто демократ, а хто автократ, написано вже дуже багато за цей відносно короткий час по XIII Конґресі, але в цій полеміці не видно ще вичерпного насвітлення різниць між демократією українських громадських інституцій, базованих на американських законах та практиці і між демократією, якою хизується бандерівська ОУН, тобто „централізованою демократією", яка так дуже до вподоби всім вождям з-під авторитарних ідеологій — лівих і правих, і яка цілковито вдоволяє усіх рядових членів, яким не під силу особиста відповідальність за власну політичну неграмотність. Справа ж бо не в більшості чи меншості голосів у конкретному питанні на зборах даної громадської установи, а радше в питанні, за якою методою і якими організаційними засобами ця більшість чи меншість зформулювалася ще поки вона проявилася під час голосування.

Чому підкреслюю громадськість даної установи у противагу до політичности? З особистих зустрічей і розмов переконуюся, що мало хто з наших високо і менше освічених громадян бачить будь-яку різницю — по суті і в наслідок — між суспільно-громадською організацією і чисто політичною. Раз дана організація висуває домагання політичної натури, — каже доктор, — вона й політична організація. Йдучи по думці такого спрощення виходило б, що коли Католицька Церква в ЗСА веде широкозакроєну акцію на форумі Конґресу за державні субвенції парафіяльним школам — що найвиразніше є політичною діяльністю Церкви, — значить Католицька Церква — це політична організація; коли Сієра Клюб веде на форумі політичних установ кампанію проти нафтовертільних веж на прибережних водах західнього побережжя, значить Сієра Клюб є політичною організацією; коли з великого американського університету виходить ініціятива політичної кампанії проти примусової рекрутчини молоді до війська, значить університет є політичною установою; або коли я голосую на республіканського кандидата на президента, я обов'язково республіканський політик.

У наслідок нашого довговічного поневолення сусідніми державами наша невгаваюча політично-визвольна боротьба конспіративно-підпільними методами цілком не сприяла розвиткові тієї політичної зрілости, що притаманна соціяльно розвиненим і політично зрізничкованим суспільствам західної демократії. Адже запевнене конституцією ЗСА право політичної ініціятиви кожному громадянинові і кожному громадському об'єднанню, у формі петиції, не викликує жадних сумнівів у родовитого американця і ставить його та його суспільно-громадські об'єднання на рівні з екзекутивними та уставодавчими установами під оглядом політично-законодавчої ініціятиви.

Яка ж, тоді, різниця між чисто політичним суб'єктом і загально-громадським?

Різниця цілком проста.

Повноправний суб'єкт громадського порядку в демократичному суспільстві об'єднує громадян різних політичних поглядів і переконань. Адже це не тільки теоретично можливе, але й практикою доказане, що крім церковних діячів, які є державними субвенціями для своїх шкіл, є інших поглядів члени тієї ж церкви, які з неменшою рішучістю відкидають ідею таких субвенцій, побоюючись, що разом з бажаними грішми прийде небажаний натиск державної бюрократії в справах навчання і виховання. Та ж сама опозиційна думка до згаданих ініціятив політичної натури існує й чинно виступає по клюбах, по університетах і по всяких об'єднаннях американських громадян. Організація чи інституція громадського порядку потребує для свого виховного існування однієї тільки і найбільш загальної об'єднуючої ідеї. Наприклад: ми хочемо жити в самостійній і в незалежній від зовнішніх сил державі; ми хочемо всіми можливими способами допомагати нашому поневоленому народові в його боротьбі за відновлення власної суверенної держави. І як довго ми залишаємо на боці цілковите й детальне узмістовлення цього абстрактного поняття — держава, наша загальногромадська організація залишається здатною об'єднувати довкола цього найосновнішого ідеалу якнайбільше число політичних партій та організацій і координувати їхні зусилля чи то в протинаступі на ворожі цій ідеї позиції, чи то для запевнення собі симпатій і допомоги посторонніх чинників, які при відповідних умовах можуть статись вельми допоміжним, а то й вирішним елементом у користь нашій боротьбі.

Основною прикметністю загальногромадської організації це плюралізм по відношенні до партійно-політичних програм та світоглядів. Ця толерантність провідних органів такої загальногромадської організації до всіх інших і чужих персональному складові тих органів концепцій, це її найважливіший вклад у розвиток мирних внутрішньо-соціяльних стосунків і парляментарних форм міжпартійного суперництва в демократіях західнього типу. Така загальногромадська організація зводить разом людей різних політичних переконань, різних світоглядів — ба, навіть різних культур, уприступнює виміну думок-ідей, стає школою взаємної толеранції.

З хвилиною, коли така організація дається опанувати одній, скажімо, чітко політичній партії, а особливо організації ексклюзивного характеру, вона стається політичною прибудівкою цієї партії-організації, що тільки містифікується демократичної фразеологією, питомою загальногромадським інституціям.

Чи така переміна обов'язкова?

Вона обов'язкова, бо політична партія чи організація мусить мати чітко визначену політичну структуру держави, до якої вона зміряє, соціяльно-економічну систему, а у випадку партії з ексклюзивною ідеологією, також і світоглядову доктрину. Партії традиційно демократичного суспільства вміють до певної міри толерувати вахляр внутрішніх розходжень не принципового характеру, що проявляється внутрішньо-партійною опозицією. Коли ж внутрішньо-партійні розходження набирають принципового значення, партії загрожує розкол, як, наприклад, сучасний розкол англійської Лейбористської партії.

(Продовження буде)

Білка просить у гості

У неділю, 21-червня ц. р., школа „Музичне дошкілля" при Українському Музичному Інституті запрошує всіх зацікавлених на традиційну вже дитячу виставу в Ірвінгтоні, Н. Дж. Цьогорічна казка називається „Білка просить у гості". Виконавці, як і минулого, і позаминулого року, як і дев'ять років тому — малята від трьох до п'яти років.

Напевно, кожен уявляє цих малюків, одягнених у майстерні строї, трохи незграбними, смішними і симпатичними в своїй безпорадності. Ті, які бачили подібні вистави, підготовлені під керівництвом Марти Савицької, уявляють їх інакше. Навіть ті, які не бачили ще жадної з минулорічних казок (я до них належу), але побували на таєнстві виховательського чудодійства М. Савицької, з нетерпінням чекають на це незвичайне музичне свято. Якщо хтось вважає це перебільшенням — прошу прийдіть на заняття (для бажаючих там лишають досить вигідну шпаринку), і ви побачите, як ця талановита вихователька однаково майстерно грає на фортепіяні та на дитячій уяві водночас.

Розповім про заняття з найменшими. Ранок починається буденно — забавками, небуденне хіба те, що забавки інші, ніж набридлі вже вдома. Та ось Марта починає шукати ключ. Це нелегко: фортепіян має багато різних ключів, а треба вибрати з них один — „соль". Діти охоче підказують: „Ні, це білчин ключ", „Ні це вовка ключ", „Це пташки ключ", „Це ведмедя ключ". І, нарешті, в один голос: „Це наш ключ!"

Фортепіян відчиняє браму, і малюки, які в три роки (часом неповних) уже знають, що таке алеґро, анданте й інші спеціяльні премудрощі, — ідуть кожен до свого квадратика на підлозі. І далі слухняно роблять усе, що „каже фортепіян": сплять, умиваються, моляться, снідають, зупиняються перед червоним світлофором, — музика, як справжня чарівниця, веде їхню уяву за собою.

А пані Марта? Вона лиш пильнує, щоб та уява не заблукала задалеко, адже можна так старанно мити своє коліно, що й носа наб'єш. Діти стають поїздом, і метеликами, й кониками, і просто дітьми, які вже знають назви всіх днів тижня і місяців. (Як це важко буває вивчати пізніше. Кажуть, п'ятикласники питають своїх молодших братів або сестричок із музичного дошкілля, як називається по-українськи якийсь місяць).

Коли ж починається проба казки (зрештою, ні діти, ні їхні батьки не сприймають це як проби — просто і природно діти стають зайчиками, сороками, цвіркунами) — важко повірити, що це не вишколені артисти, а звичайні пустотливі діти: Білочка — Зеня Ґельбік, Тхір — Марко Ворох, Сорока — Арета Третяк, Мама-зайчиха — Наталка Дубас, Коники-стрибунці — Марко Вилсон і Рома Ваньо, Зайчики — Івась Касяненко й Микола Поручинський, Метелик–Катруся Смит-Мороз, Лисичка — Марта Клюфас, Дятел — Роман Мацькевич, Коник — Сяня Козира, Поштар — Стефан Яцикевич (я вичислила тільки цьогорічних ґрадуантів).

У Києві живе такий самий маленький хлопчик Андрійко. Він теж мав би бути учнем пані Марти. Він любить музику від народження: його тато М. Горбаль, поет і композитор, дуже любив споквати свого одинака піснею. Вони хотіли емігрувати до Америки. Та, як сказала б пані Марта, „злий Ритм" забрав його на довгих п'ять років у неволю. Там, у концтаборі, Микола Горбаль написав своєму синові збірочку віршів під назвою „Коломийка для Андрійка", сам розмалював її одним олівцем і передав Андрійкові як гостинець до його другої річниці. Недавно цю книжечку надрукували в Ню Йорку, і 21-го червня, в день народження Андрійка Горбаля (тепер йому сповниться вже три роки) всі учасники музичної казки в Ірвінгтоні дістануть цю книжечку від пані Марти.

Я думаю, що всі численні батьки, чиї діти перейшли через цю унікальну шкілку, поділяють моє захоплення нею, а особливо її самовідданою вчителькою Мартою Савицькою.

Надія Світлична

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Кобзарська школа...

(Продовження зі стор. 1)

Мистецький керівник ШКМ Юліян Китастий і диригент „Променя" мгр Богданна Волянська

слова думи і пісні, кожна музична й поетична фраза, щоб було ще краще, ще вірніше, ще глибше.

Цього року Концерт крім усього присвячений геніяльному Леонтовичеві, композиторові дивного обдарування, життя якого рівно 60 років тому перетяла большевицька куля. І ШКМ і „Промінь" виконають шедевр Леонтовичевої безсмертної музи — „Потоп", лірницький кант, виконання якого дуже рідко можна почути. А лірники, що колись разом з кобзарями були дуже популярні на Україні, винищені окупантом до ноги в 30-их зловісних роках цього століття. „Потоп" — „Сказав Господь своїм духом: — Слухай, Ною, своїм вухом..." співатимуть і ШКМ і „Промінь".

Далі „Промінь" проспіває дві Леонтовичеві пісні: „Ішов козак без ліс, без ліщину" та „Ой, сивая зозуленька", пісню-голосіння, яку традиційно відносять до творчости Мотрі Кочубеївни з Мазепиних часів.

В концерті виступлять відомі солісти: співачка Лариса Магун-Гурин, яка успішно співає самостійно і з бандуристами вже певний час у Ню Йорку, і соліст Української Капелі Бандуристів Григорія Китастого Павло Писаренко — нова зоря українського співочого неба, тенор прекрасного тембру й сили. Він, на прохання Юліяна Китастого, погодився залишитися довше на сході Америки, де перебуває тепер з турне Капелі з Детройту. Павла Писаренка слухатиме український Ню Йорк вперше, але не востаннє!

В Концерті братимуть участь всі учні, — як це є звичаєм Школи і заохотою для учнів до дальшої праці над собою, — всіх разом 50-60 осіб самих бандуристів. Тут будуть відділи з Ню Йорку, Асторії, Озон Парку й Даглеставну, де грають і не-українці. Учні — це всі діти і молодь, але є поміж ними і дорослі.

На початку Концерту виступлять усі учні з найменшими включно, а далі — програма набере амбітнішого характеру, коли керму виступів перебере Ансамбль Бандуристів, заавансованих учнів школи і тих, що самі вже є майстрами гри і вчать інших цьому прадавньому українському мистецтву: такими є, наприклад, брати Лехіцькі — Володимир і Іван, що навчають гри на бандурі в Асторії; Наталка Гончаренко, яка навчає в Озон Парку; Христя Баранська, що навчає в Даглеставні, та інші.

Отож для різноманітности в програмі, яка триватиме дві і півгодини, виступлять і менші групи бандуристів. Тут же виступить Ансамбль „Промінь" з кількома піснями.

На закінчення готується найцікавіше — це будуть спільні точки, виконання кількох пісень усіми учасниками під акомпаньямент бандур. Для цього вже давненько розпочалися і відбуваються спільні проби Школи з „Променем", які улегшуються ще й тією обставиною, що сам маестро Юліян Китастий є одночасно і членом „Променя". Можна подивляти його рухливість і підприємчивість: він встигає за день дуже багато, маючи попри зайняття в ШКМ ще й інші заанґажування: давати показові лекції в Ратгерському університеті, де має групу бандуристів, які систематично працюють з ним, де є і не-українці; Ю. Китастий інтенсивно веде інструктаж по різних місцевостях гри на бандурі, проводячи в загальному кілька тижнів річно на літніх і інших „таборах і семінарах гри на бандурі" скрізь по Америці й Канаді. Ось і тепер на чотири дні мусить від'їхати до Вінніпеґу на такий інтенсивний курс-семінар. Ціла західня Канада тепер в його увазі, бо там небувало зросло зацікавлення бандурою: Ванкувер, Калгарі, Саскатун та інші місцевості чекають на курси бандуристів.

Про всю цю працю бандуристів та інструктора розповідає Юліян Китастий з захопленням, і тоді розумієш, чому йому довелося перервати науку в університеті, де вивчав історію і музику в Мичиґенському університеті. Тут, у Детройті, проживають його батьки: батько і мати. Про Петра Китастого вже згадано, але і мати Юліяна, Лідія Китаста з дому Король, з музикальної родини — вона і її сестра співали в Городовенка. Тож Юліян виростав з українською піснею з найранішого дитинства.

Очаровані музикою і співом так само, як і маестро Юліян, і члени Ансамблю „Промінь". Цей вокальний ансамбль розпочав своє існування вісім років тому при Академії св. Юра в Ню Йорку. За цей час із молоденьких учнів середньої школи дехто став уже молодим професіоналістом, але всіх їх і досі об'єднує любов до української пісні. Цьогорічний Весняний Концерт ШКМ захопив членів „Променя", які радо відгукнулися на запрошення Школи, бо і вони кладуть головний наголос на невмирущі українські народні пісні. „Промінь", як і Ансамбль Бандуристів, є також самостійною мистецькою одиницею, які існують для того, щоб поширювати українську музику серед українців і поза ними. Тож гостинний виступ „Променя" з ШКМ „є дорогоцінним додатком до її програми", — за оцінкою самого Ю. Китастого

І ось вони — Ю. Китастий і Б. Волянська — сповнені радости й надій, що Концерт відбудеться гарно і успішно. Що публіка метрополітального Ню Йорку підтримає своїм приходом цих кілька десятків молодих ентузіястів бандури і української пісні взагалі, а дохід з Концерту призначений на літні табори гри на бандурі для незаможних учнів і для подібних цілей.

Вступаючи в наступний творчий рік Школа Кобзарського Мистецтва може поправу пишатися, що вона дає свій особливий вклад у розвиток культурного життя українців на поселеннях в Америці, і їй слід побажати і надалі йти гідно й просто у її праці з українською молоддю, зберігаючи цю молодь від манівців денаціоналізації, що чигає на неї тут на кожному кроці. І цю працю ШКМ буде продовжувати. Про це подбали і дбають ініціятори й опікуни Школи, що з цим заміром творили її вісім років тому. Серед них на перше місце вибивається адміністратор ШКМ інж. Микола Чорний, який всі ці роки невпинно пильнує інтереси Школи, поставивши кобзарське мистецтво і справу його збереження й поширення в Америці наріжним каменем всіх його задумів, цілей і життя. І ця подиву гідна опіка приносить, як бачиться, сподівані плоди.

„Визначний концерт містив у собі несподіванку"

Відомий український піяніст-віртуоз із Монтреалю, Іриней Жук, здивував музичного критика Ґреґама Джорджа з газети „Вінг-Стандард" в Кінгстоні, Онтаріо, на весні цього року, не своїм, як завжди подиву гідним виконанням сонат Моцарта і Брамса, але влученням у його концертовий виступ сонати українського композитора Віктора Косенка, про якого, — як можна бачити зі здивування рецензента-критика, він перед тим мало або й зовсім нічого не знав.

Іриней Жук

У захопленій рецензії на виступ нашого відомого віртуоза-піяніста І. Жука, 16-го березня в залі Вілсона у Кінгстоні, цей раз вперше в дуеті із відомим скрипалем Дейвідом Джорджом критик пише, що вони є два „найбільш шановані кінгстонські музиканти". Обидва є також професорами в Кінгстонському університеті. Принагідно рецензент згадує про інтенсивні й дуже успішні гостинні виступи Іринея Жука на Европейському континенті і по Північній Америці, а далі спиняється на традиційних, бездоганно виконаних сонатах початку і закінчення концерту, тобто на Моцартовій Сонаті для скрипки й фортепіяно „Косель 454", і Брамсовій Сонаті для скрипки, Опус 108 в Д-мінорі. Далі пише він про „несподіванку", Сонату для скрипки і фортепіяно, Опус 18, Косенка, „компатріота професора Жука — українського композитора", даючи в загальному позитивну оцінку цього твору, що його виконання критик чув уперше. Саме ж виконання було таке чудове, що йому рецензент не жаліє суперлятивів. Піяніст Іриней Жук і скрипаль Ґреґам Джордж дали „блискуче" і „першорядне" виконання цих трьох речей.

Підготова до святкування 70-річчя СТ „Україна"

Підготова до ювілейних святкувань з нагоди 70-річчя СТ „Україна" Львів добігає кінця. Узгіднено всі справи, з'вязані з ювілеєм на спільній нараді Ділового Комітету в повному складі тобто його двох Відділів філядельфійського на чолі з Романом Савчаком і канадського, очоленого колишнім футбольним змагуном СТ „Україна" Олександром Скоценем.

Ця нарада відбулася 1-го квітня ц.р. у Філядельфії в приміщеннях „Тризуб".

Дальші засідання Комітету відбуваються постійно при участі членів Екзекутиви Комітету для остаточного оформлення всіх справ зв'язаних з ювілейним святкуванням.

Ювілейна книга під редакцією Олега Лисяка вже в друку у Видавництві „Америка". До книги надіслали свої матеріяли (знімки, статті, спогади) визначні спортові діячі і журналісти: О. Новицький, О. Бучацький, Е. Загачевський, Р. Дублянича мґр Е. Дачишин, О. -як, як також кол. члени СТ „Україна" й особи пов'язані з цим Товариством: Марія Копачевич, О. Скоцень, І. Бабій, Г. Панин, д-р Ю. Линьо, д-р І. Павлічка, О. Мунь, Р. Савчак, О. Нагірний, І. Климовська (Язичинська) та інші.

Всі ці матеріяли будуть поміщені в Ювілейній Книзі чи в наших пресових органах. Книга матиме понад сто сторінок. Крім наданих статтей понад 50 світлин і багато привітів-побажань.

Ювілейні святкування, які відбудуться 20-го і 21-го червня 1981 у Філядельфії на грищах „Тризуба", заповідаються величаво.

Суботні змагання (20 червня ц.р.) проходитимуть на трьох площах „Тризуба" (відбиванкові і копаного м'яча). Початок -12 год. вполудне. Цього ж дня, о год. 7-ій увечері відбудеться ювілейний бенкет, під час якого буде мистецько-розвагова програма, а після неї відбудеться забава при звуках оркестри „Червона Калина". Бенкетом проводитиме інж. Роман Швед.

У неділю, 21-го червня ц.р., полева Служба Божа в год. 10-ій перед полуднем в год. 12-ій після Богослужби, відкриття спортового свята.

Після врочистого піднесення прапорів, вимарш учасників на стадіон, а відтак змагання.

Слово від Української Спортової Централі Америки й Канади (УСЦАК) виголосить її голова Р. Куціль.

Досі заповіли свою участь з Канади СТ „Україна", Торонто, і СТ „Україна", Монтреаль; із ЗСА „Леви"-Чікаґо, „Львів"-Клівленд, „Черник"-Детройт, УСК, Ню Йорк, „Чорноморська Січ", Нюарк, УАСТ Рочестер, „Тризуб", Філядельфія, „Леви", Філядельфія.

УСО „Тризуб", Філядельфія, як господар оцих ювілейних святкувань, сподівається не більше учасників.

Серед інших колишніх змагунів „України" зголосили свій приїзд: О. Новицький з Клівленду, О. Бучацький з Австралії, д-р Ю. Линьо з Мейну, О. Мунь з Каліфорнії, І. Бабій з Чікаґо, Г. Панин з Лорейну, Р. Цимбала з Джерзі Сіті та багато визначних наших громадян з різних місцевостей Америки й Канади.

Ціла програма буде фільмована п. Мироном Харинюю, як також робляться старання, щоб фраґменти програми були передані через „Голос Америки" в Україну.

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ Л. МОРОЗОВОЇ І Я. ВИЖНИЦЬКОГО

Монтреаль, Кве. — В суботу, 13-го червня ц.р., о год. 6-ій по полудні, тут в залі собору св. Софії при 6250, 12-та авеню відбудеться відкриття виставки образів Людмили Морозової і Ярослава Вижницького. Виставку відкриє Орест Павлів. Оглядати можна буде тільки в суботу 13-го червня, від год. 2-9 вечором і в неділю, 14-го червня, від 10-ої рано до 2-ої по полудні.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСО „ТРИЗУБ" - УСВТ „Ч. СІЧ" 3:0

У вирішальних за першенство турніру змагань юнаків „Тризуба" вийшли переможцями 3:0 і, таким чином, здобули Трофей і звання чемпіона турніру. Переможні голи для „Тризуба" стрілили: П. Тимків — 2 і І. Ґлеворт.

Склад дружини першунів: **В. Манько, О. Гарматій, Б. Колодій, Н. Колодій, І. Сивитило, О. Данилюк, І. Курилець, П. Тимків**, Д. Лаґлин, І. Ґлеворт, Д. Переборов, Р. Маслій, П. Котут, С. Форостяк, К. Коломи. Тренер А. Глай; провідники: Р. Бешарський і Г. Гарматій.

Кінцевий показник табелі ігор турніру:

1. УСО „Тризуб" Філядельфія: ігор—2, точок—4:0, голів—9:0;

2. УСВТ „Ч. Січ" Нюарк: ігор—2, точок—2:2; голів—8:3;

3. УСТ „Лев" Філядельфія: ігор—2, точок—0:4; голів—0:14.

По закінченні ігор турніру, ланковий копаного м'яча УСЦАК Я. Козак вручив Трофеї усім дружинам згідно з здобутими ними місцями. Змаганням турніру приглядалися численні симпатики місцевих дружин, які частими рясними оплесками нагороджували учасників за їх добру гру.

(як)

Замість квітів на свіжу могилу нашої Дорогої Товаришки

бл. п.

ЛІЗИ з ДАВИДЧАКІВ ПОРИТКО

складаємо 75.00 долярів на БУДОВУ ЦЕРКВИ в Люрді

Кірі СКОРОБОГАТА
Софія САПДАН
Марія ВАСЬКІВ

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого нам Шваґра

бл. п. Володимира Осідача

складаємо 50.00 долярів на ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНЦІВ

Дорогій Кузинці, усім Родинам, наші глибокі співчуття

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Зенон і Ольга ГОРЕЧИЙ і
Зиновія БАЧИНСЬКА з родинами

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Найдорожчого БРАТА

СЛ. П.

ПЕТРА БАКОВИЧА

СОТНИКА УКРАЇНСЬКИХ АРМІЙ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА

у вівторок, дня 16-го червня 1981 р. о год. 8:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку і в Фінікс, Арізона

Друзі і Знайомих просить [illegible]

брат — ЯРОСЛАВ з родиною

Ділимось сумною вісткою, що дня 7-го червня 1981 р., упокоївся в Бозі, в Ірвінґтоні, Н. Дж. наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідусь

бл. п.

СТЕПАН КУРНЯВКА

нар. 8-го січня 1913 р. в селі Підгородище пов. Бібрка

ПАНАХИДА — у вівторок, 9-го червня 1981 р. о год. 8-ій веч. в пох. заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Ave., Union, N. J.

ПОХОРОН — відбудеться в середу, 10-го червня о год. 9-ій ранку з тогож пох. заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

В глибокому смутку:
КАТЕРИНА — дружина
АННА ДАШАВЕЦЬ — дочка з мужем Романом і дітьми МАРКІЯНОМ і ОКСАНКОЮ
сини — ІГОР
СТЕПАН з дружиною СЕНДІ
ВОЛОДИМИР — з дружиною МАРІЄЮ і дітьми СТЕПАНОМ, ІГОРЕМ та АНДРІЙКОМ в Україні

Ділимося сумною вісткою, що 6-го червня 1981 р. відійшла у Вічність, по довгій і важкій недузі

бл. п.

НАДІЯ з КОКОВСЬКИХ ҐАДЗЕРА

на 62-му році життя

Глибоким жалем і сумом прибитий
ОСИП — муж
ближча і дальша родина в Україні, ЗСА, Канаді і Польщі

ПОХОРОН — у вівторок, 9-го червня 1981 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Націоналізм...

(Продовження зі стор. 2)

на любові до України. Але мав інші форми вияву, інші методи діяння. Усі учасники першого засідання конституційного з'їзду Організації Українських Націоналістів 29-го січня 1929 року у Відні, всі вони, включно з присутнім там автором цих рядків — одноголосно були за потребу створення тієї ОУН. Розбіжність думок пішла на тему, чи єднати бойовий та ідеологічний сектори Організації, чи їх розділювати, чи прийняти принцип селективної індивідуальної участи — як в УВО чи масового набору у членства. Але всі вважали, що таку підпільну націоналістичну організацію створити треба, бо цього вимагає польська шовіністична політика, яка змагає до створення одної польської нації шляхом політики національної асиміляції.

Проте це було напереломі 20-их і 30-их років.

Від того часу минуло більше півсторіччя. І „паки й паки" треба повторяти те, що говорили вже на сторінках „Свободи" покійні Борис Андрієвський і Михайло Сосновський і живучі деякі прихильники сучасного Українського Визвольного Фронту, що сучасний український націоналізм мусить бути іншим, як той, що ним був півсторіччя тому. В умовинах американської дійсности, в атмосфері „праведного закону Вашінгтона", не можна зберігати форм, методи діяння і характер того націоналізму, який існував в умовах польської займанщини. В Совєтському Союзі український націоналізм виявляється у правозахисному русі і не можна вимагати, щоби він був інший, бо так вимагають тамошні відносини.

Націоналізм — це не є абстрактне поняття, завішене в порожнечі. Це жива, реальна, актуальна сила, це живий, актуальний, реальний чинник.

Хай цей український націоналізм буде нам творчим і конструктивним. Хай же цей наш український націоналізм зрозуміє, що імперативом інтересу України є співпраця з усіма земляками, які визнають принцип української державности. А коли хтось цього ще не зрозумів, то „паки й паки" треба повторювати йому це, тямлючи, що й краплини води можуть видовбати діру у скелі, якщо падатимуть на те саме місце. Треба раз-у-раз терпеливо і безперервно повторювати істину: хай всі ті, які гордяться бути націоналістами, тямлять, що вони не мають монополю на цю горду назву, а якщо дійсно шанують і величають цю назву, то хай пригадають собі, що живемо у 80-их роках в Америці, а не в Академічному Домі при вулиці Супінського у Львові під зорким оком польської поліції — з-перед півсторіччя.

СПІВРОБІТНИКИ РОНАЛДА РЕҐЕНА розпочали тепер в Сенаті акцію, метою якої є не тільки оборона Ернеста В. Лефівера, кандидата на заступника державного секретаря для справ оборони прав людини, але також докладно з'ясувати політику теперішньої Адміністрації до гуманітарних справ взагалі. Едвин Місс, дорадник і найближчий співробітник президента Реґена, включився в оборону так званої „тихої дипломатії" у підході до справ прав людини у світі. Сенат покищо вперто відмовляється затвердити Лефівера на це становище, тим більше, що в останньому часі виникла нова справа, яка тепер обговорюється на сторінках преси. Брати Ернеста Лефівера, 55-річний Джан і 57-річний Доналд, заявили, що їхній брат вже раніше вважав, що негритяни є нижчої інтеліґенції, як білі американці. Очевидно, 61-річний Ернест Лефівер, а також Державний департамент категорично заперечили ці поголоски.

Напередодні рідношкільної матури в Філядельфії

Впродовж останніх трьох декад „Рідна Школа" рік-річно випускала своїх матурантів, з яких деякі давно вже посіли чільні місця у американському суспільстві. Цьогорічна матура, хоч майже нічим не відрізнятиметься від попередніх, буде таки відмінною від інших тим, що це перший раз в історії міста матуранти закінчать своє навчання у власному приміщенні.

Як відомо, на початку 1980 року група ентузіястів набула у власність будинок, що його первинним призначенням є дати приміщення українській нижчій школі й українській гімназії, які до цього часу мусіли тулитися у найманих приміщеннях публічних шкіл та вислуховувати різні нарікання. Новий будинок, що, крім „Рідної Школи", дає теж приміщення Пластові, мистецькій студії і іншим культурним об'єднанням, міститься у півн.-східній частині міста на Факс Чейсі. Колишня шкільна будова, поставлена у 1930 році, тепер під назвою Український Освітньо-Культурний Центр, це відносно велика будівля із обширною площею, що дозволяє на майбутній ріст.

У суботу, 6-го червня, 23 учні стануть до кінцевого усного іспиту, а в наступну суботу, 13-го червня, відбудеться матуральний бенкет і баль із роздачею дипломів.

Баль і бенкет відбудуться у приміщенні школи при церкві свв. Петра і Павла в Бриджпорті, Па., де парохом є о. Рональд Попівчак, який не тільки що відпустив безкоштовно залю на цю ціль, оплата за вечерю практично рівняється коштові продукції. Така надзвичайно прихильне відношення о. пароха є це одним доказом як високо цінують окремі особи вклад „Рідної Школи" у розвиток міста.

Але перейдім до гімназії і матури, як таких. Від 1975-го року керує гімназією Марія Олежинська, яка є теж учителькою гімназії Сестер Василіянок. Без сумніву, що філядельфійська „Рідна Школа" успішно виконувала свої функції, будучи в ролі промотора знань про Україну, як теж співучасника українського культурного зростання. Її успішність у виконанні завдань треба віднести на рахунок таких показників: а) стабільна програма курсів; б) кваліфіковані учительські кадри; в) збільшування об'єму навчання і вимог до матурантів і г) приготування майбутніх кадрів.

Треба відмітити, що серед учителів школи є професори місцевих високих шкіл д-р Ю. Перфецький і д-р Л. Рудницький, професори Ла Салл коледжу; д-р М. Білик, чільний адміністратор школи Берліц; О. Головецька, Л. Бойко й вкінці М. Олежинська директор школи. В останніх роках заведено теж курс релігії, що ним керує о. Маріян Пропик.

Коли мова про програму курсів, то, крім української мови й літератури, на які ставлять головний наголос, є ще історія України, фізична й економічна географія України, українська культура і, очевидно, релігія. Дуже відрадним був факт, що учительський склад старався відходити від трафаретів „старокрайового" навчання і примінювати схеми сьогодення, що є більш зрозумілим для учнів, які завчили американські методи навчання.

Треба обов'язково відмітити надзвичайно прихильне ставлення до школи громадянства міста, а особливо батьків, які, не зважаючи на труди рідношкільного навчання, розуміють завдання школи й той ефект, який вона надіється витворити.

Дуже позитивним явищем є введення функцій асистентів, які здебільшого поповнюються колишніми матурантами. Є, отже, надія, що з них рекрутуватимуться не тільки майбутні учителі „Рідної Школи", але й чільні громадські діячі. Цього року у дванадцятій клясі асистентами були: Роман Білик, Юрій Білик, Ярема Гриців, Наталка Ковалишин і Наталка Пак.

Треба гадати, що наскрізь витлумаченим є факт збільшення вимог до матурантів. В останніх трьох роках не було вже звільнень від кінцевого іспиту. При письмовому іспиті учні здають два предмети: українську літературу й до вибору історію або культуру.

При усному іспиті учні зобов'язані здавати всі предмети, що є не тільки сумарним переглядом праці останнього року, але й фактичним завченням матеріялу. Не без гордости деякі студенти можуть зробити цілком логічну заввагу, що „щойно тепер я запізнав усю вартість, а то й велич пройденого матеріялу про Україну", як батьківщину їхніх батьків.

Крім цих позитивних прикмет, є ще деякі недотягнення, які ледве чи можна підтягати під рахунок місцевої школи. Треба відмітити **брак усучаснених підручників**, підрядного матеріялу (нпр., мап історичних і економічних). Можливо, що центральні установи повинні переглянути дотеперішні методи навчання і унапрямнити навчання на нові шляхи: ввести робочі підручники, запитники, завести стійкість у технічно-наукових висловах і достосувати їх до сьогодення, випрацювати схему рідношкільного навчання, достосувавши її до американського шкільництва.

В загальному, філядельфійська громада по праву може гордитися своїми звершеннями; вона повинна всеціло **підримувати не тільки** ідею українського шкільництва, але й піти назустріч тим одиницям, які віддали добру частину свого життя на вдержання стану української громади.

Бажаючи матурантам успіхів у житті після закінчення школи, можна висловити впевнення, що вони згадуватимуть про „Рідну Школу" не як про надобов'язковий труд, а як культурне звершення, що оплатиться їм стократно на життєвому шляху праці й трудів.

(О. Бей)

Панахида по св. п. Симонові Петлюрі

Дня 31-го травня цього року в Українській Православній Церкві Святого Вознесенія в Мейплвуді, Н. Дж., настоятелем церкви о. І. Наконечним була відслужена урочиста панахида по св. п. Голові Директорії і Головному Отаманові Військ Української Народної Республіки Симонові Васильовичу Петлюрі в 55-річчя його трагічної смерти.

В панахиді взяли участь чотири Курені молоді з організації ПЛАСТ, які прибули зі своїми організаційними прапорами, Товариство Прихильників Державного Центру Української Народної Республіки, старшини і військовики Комбатантських Організацій. Співав хор під керівництвом Леоніда Харченко.

На прохання Товариства прихильників ДЦ УНР було переведено збірку на потреби Державного Центру УНР, яка принесла 55 долярів.

Настоятелю церкви, церковному хорові, молодечій організації ПЛАСТ, яка масово взяла участь у вшануванні пам'яті національного героя св. п. Симона В. Петлюри, молоді, військовикам і всім жертводавцям — Товариство Прихильників ДЦ УНР цим виносить свою найсердечнішу подяку

(К. Степовий)

Ще про „Чорну пантеру"...

(Продовження зі стор. 2)

„Авто м'яко, мов уткнувшись у туго напнуту сітку, зупиняється". Так зберегла пам'ять перше речення рано не по літам прочитаного роману.

Посилаючи 1965 року на конкурс СФУЖО свій переклад Веркора, я вклала в конверт з прізвищем та адресою писульку: „Дорога Маріє Григорівно, спасибі, що добре вчили". Вона була членом жюрі. Востаннє ми бачилися в таборі в Берхтесгадені: М.Г. пригощала нежданих гостей сухарями, покропленими водою. А впередостаннє — разом хлептали кисіль з козеїну в Харківській Просвіті. Голод ходив назирці.

Зліг тато. Молода жінка-лікар з Третьої поліклініки заходила, вже без виклику, мало нещодня. Наглядала. Тата била лихоманка, він марив. Поклали його в кімнаті, що правила за кабінет — стіни суціль заставлено книжковими полицями. Хворий одужував поволі, стосунки з лікаркою поволі переростали в приязнь.

— Дмитре Федоровичу, може б ви позичили мені щось почитати? — Жінка вагалася. — Може ви маєте Винниченка? — Твори Винниченка любенько примостилися на полиці в ногах постелі.

Вона ще не раз заходила — *„просто так"*. Приносила одні книжки, брала інші. Потім змінила місце праці і зв'язок обірвався. Що з вами сталося, мила жінко?

* * *

У дворі на Знаменській жило п'ять родин. Чотири в більшому будинкові з вікнами на вулицю та наша у флігелі. Двір потопав у зелені: альтанка під виноградом, липа, клен, каштан, височенна тополя при хвіртці, під якою 1933 вмирала голодна молодиця, хащі невибагливих троянд, а головне — бузок. І простий, і білий, і махровий. Ще й нині бузок мені пахне Харковом.

Помийна яма цнотливо ховалася у крихітному палісадничку (коли і для чого його відгороджено?), за парканчиком, повитим виноградом. Якось заскочивши туди з відрами, я ахнула. Біля ляди лежала чепурненька купка книжок. Хутенько присівши — щоб не видно — я почала їх переглядати. Одну таки не втерпіла й забрала: „Намисто" Винниченка.

Шаленіли чистки, відбувалися масові арешти. Хтось не наважився довше тримати в себе крамольну літературу, але й рука не піднялася кинути її в яму, акуратненько поклав і зник. Спасибі йому за чудовий разок, змалечку кохаюся у намисті.

Вікна вціліли. Широкі вікна Харківського Політехнічного інституту. Коли совєтські літаки бомбили аеродром, ми кидали роботу й сходилися до них спостерігати розриви. Чоловіки закурювали. Жінки щільніше обгорталися пальтами. Коли тепліше, то менше страшно. Праця була „липова", „тягли резину". Милий В.К. засадив нас перекладати англійські й німецькі технічні статті: „Практикуйтеся, згодиться". Ми залюбки практикувалися. І не тільки на технічних текстах. Не криючись, читали романи німецькою мовою, я „гризла" якийсь англійський, що його приніс Микола Іванів з категоричним: „Мусите прочитати!" Павло Сидорович — професор математики — з першої ж зустрічі по окупації теж гнув у той бік: „Оксаночко, цей час треба використати на вивчення чужих мов". Старалися, вивчали, коли на хвильку втихали нескінченні розмови... Скільки нового, несподіваного, незрозумілого, як незвично не відчувати на собі недремного нагляду. Дійсно не відчувати?

„А почему это вы всегда говорите со своими знакомыми по-украински?" — єхидно усміхався до мене в 1940 активіст курсу. („А почему мне не говорить по-украински? — прикидаюсь дуриндою.) „Что это вы, Украину строить собираетесь?" — теж з єхидною усмішкою тицяв пальцем у пришпилений на моїм жакеті тризуб влітку 1942 ляборант фіз-мату, випадково стрівши на вулиці. (Якого дідька ти тут?! Лабораторії ж евакуювали, а ти партієць.)

Молодість брала своє. Про що тільки не говорилося! Особливо запала в пам'ять одна дискусія, не спонтанна, а старанно підготовлена й організовано переведена. Хтось приніс „Брехню" Винниченка. Спочатку наперебій читали, потім гуртом допомагали читати жінці, що втекла з Воронежу, яка не знала добре української мови. Призначили день обговорення, відсунули геть роботу. І покотилося! Мабуть тижнів зо два не могли вгомонітися, ні-ні та й знову спалахне балачка. Вічна тема — брехня.

ЛІТНІЙ СЕМІНАР УВАН

Ню Йорк, Н.Й. — Восьмий з черги літній семінар Української Вільної Академії Наук відбудеться в Гантері у пенсіоні „Карпатія" від 17-го до 21-го серпня ц.р. У програмі семінара братимуть участь: проф. Г. Грабович, Гарвардський університет, який говоритиме на тему „Шевченко літописець" і проф. В. Балей, університет в Неваді, „Силуети з історії української музики". Зголошення приймає проф. О. Третяк — Норт 25-та вулиця у Філядельфії, Па 19130.

ТРАДИЦІЙНЕ ВШАНУВАННЯ ГЕРОЇВ

Глен Спей, Н.Й. — Братство „Броди Лев" інформує, що в неділю, 14-го червня ц.р., на Оселі УБС „Верховина" у Глен Спей, Н.Й., відбудеться традиційне вшанування полеглих Героїв за волю України. У програмі: 9:30 рано Служба Божа і Панахида за впавших Героїв і зложення вінків під символічною могилою; год. 1-ша по полудні спільний обід. Організатори просять усі комбатантські і молодечі організації взяти участь з прапорами. Автобус з-під Українського Народного Дому в Ню Йорку від'їде точно о год. 7-ій рано. Ціна в обидві сторони 12 долярів від особи. Набувати квитки можна в крамниці АРКА при 48 Схід. 7-ма вулиця.